

БУРГАСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ
новата идея в образованието

КУРСОВА РАБОТА

ПО ОСНОВИ НА УПРАВЛЕНИЕ

НА ТЕМА:

**РАЗВИТИЕ НА ОСНОВИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО
НА СТОПАНСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ**

Изготвил:

Проверил:

Бургас, 2015

1. ПЪРВИ ПЕРИОД.

Съществуват два основни периода на развитие на мисълта, свързана с управление на организацията. Първият може да бъде наречен „период на несистемно мислене предвид управлението на организацията”¹. Този период започва от най-древни времена, за което има запазени сведения и писмени паметници. Той датира от времето на аграрната епоха и първа проява на управленска мисъл в древността - Египет, Шумерия, Древен Китай, антична Гърция, Рим и други. Особеност на този период е ориентацията към институционален тип организации, както и полеви организации в сферата на „действието“, т.е. организациите, свързани с воденето на войни. Де факто с този период и с динамиката най-вече на институционалните организации са свързани появата и развитието на целото многообразие от това, което се определя като обществени науки - философия и социология, политология, политическа икономика, администрация и други.

Периодът на системните подходи е значително по-кратък в исторически план. Тези системни подходи се формират постепенно. Водеща роля играе развитието на управленската мисъл предвид полевата производствена организация. Развитието на индустриализма е силата, която подготвя условията за тяхното възникване. Ключово условие е появата на системното стандартизиране в производството на индустриални изделия².

При своето възникване индустриалната производствена организация поставя различни проблеми, чието решаване изисква усъвършенстване на функционирането на управлението и теорията на управлението. Последното е възможно единствено чрез определена систематизация на организационните взаимодействия, т.е. формиране на научен подход към организацията и управлението. Това поражда необходимостта от формиране на управленската мисъл в качеството на специфична научна дисциплина с характерните за научната дейност методи на анализ, сравнение и синтез. Подобно обособяване се осъществява в общия поток на развитие на науката в средата и втората половина на XIX век. Това обособяване се предшества от един етап, който може да се характеризира като „предварителен“ по отношение на възникването на управленската наука, разбрана като осмисляне на организационната материя и разработка на методологията за нейното усъвършенстване. Именно бързото развитие, което правят по

¹ Ригио, Р. Въведение в индустриалната/организационната психология. София: Дилок, 2006.

² Стефанов, Н. Икономика на предприятието. София: ИСУ 2012.

онова време науката и техниката, позволява да се създадат възможности за концентрация на промишленото производство. Тогава се изгражда енергетичната база на индустрията - електроенергетиката. Раждат се бензиновият и дизеловият двигатели. Уверени крачки напред прави електротехниката. Значително развитие търпи и металургията. Краят на века се характеризира с истинска революция в областта на физическите науки. Огромни са постиженията в химията. По този начин развитието на естествената наука и техниката, както и динамиката в промишлеността подготвят почвата за изследване и опознаване на принципите за управление на организацията, на човека, на производството и на стопанския живот като цяло.

В края на XIX в. редица мениджъри в САЩ са завладени от мисълта за усъвършенстване на управленската практика. Те се вълнуват от проблемите за нарастване на производителността както на отделния работник, така и на организацията като цяло. По онова време значителна част от предприятията в страната се намират на етапа на „командно-контролен начин на функциониране“³.

Пробив в тази област се извършва от Фридерик Тейлър.

Той е родоначалник на т. нар. „научно управление“ т.е. на първите съвременни управленски виждания. Поради това с пълно право той се нарича „баща на съвременната управленска мисъл“ в областта на производствената организация.

1.1. РАЗВИТИЕ НА ТЕЙЛЪРИЗМА

Значителна роля за създаването на „научното управление“ изиграва средата, в която работят Тейлър и неговите съмишленици. Тази творческа атмосфера се създава от Американското дружество на инженерите механици, основано през 1880 година.

Още през 1886 г. на събрание на дружеството Хенри Робинсън Таун (Towne) изнася доклад на тема „Инженерът като икономист“. С него фактически се поставя началото на развитието на методите за научно управление. Следва да се отбележи, че самият Тейлър смятал Х. Р. Таун за основоположник на „научното управление“, а себе си само за човек, внесъл значителен принос за неговото утвърждаване.

Пред дружеството четат доклади и редица други авторитети като например Кент, който в труда си „Участие в печалбата“ предлага система за участие на работниците в печалбата като начин за тяхната мотивация.

³ Стефанов, Н., Е. Кандиларов. Япония - икономика, технология, иновации и управление. София: „Изток-Запад“, 2012.